Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 92

číslo: 3

15. ledna 2012

Cena: 8 Kč

92. výročí vzniku církve tradičně v chrámu sv. Mikuláše

V malebném chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí se v neděli 8. ledna konala slavnostní bohoslužba ku příležitosti 92. výročí založení naší církve. Vedl ji bratr patriarcha ThDr. Tomáš Butta společně s pražským biskupem ThDr. Davidem Tonzarem, na liturgii se podílely ses. farářka Eva Cudlínová, Mgr. Kristýna Mlýnková a br. Martin Holý. Tradičně se zúčastnili také biskupové; za hosty z ekumeny uveďme například synodní kurátorku Českobratrské církve evangelické Liu Valkovou.

Za varhanního doprovodu br. prof. Bohumíra Rabase se zpívala píseň „Bože, tobě dík a čest“ a také nejstarší česká duchovní píseň „Hospodine, pomiluj nás“; v podání pěveckého sboru Mikrochor pod vedením Lukáše Prchala zaznělo několik krásných skladeb.

Kázáním posloužil ThDr. Jiří Vogel, proděkan Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy. Na základě biblického příběhu o bohatém celníku Zacheovi, který zachycuje Lukášovo evangelium v 19. kapitole, se zamyslil nad tím, jak se v lidech probouzí víra. Zacheus uvěřil na základě několika prostých slov Ježíše, zapůsobila na něj síla jeho osobnosti. Zázrak, který se zde u Jericha stal, se vyrovná zázračným historkám o uzdravování, chození po vodě, či proměnění vody ve víno. V Zacheovi dochází k naprosté proměně: celník se přiznává ke svému hříšnému životu, rozhodne se napravit škody, kterých se dopustil, když sloužil - slovy Františka Kováře - „Bohu mamonu“. Pravda tu není formulována, ale jak by řekl Emil Buber – děje se ve chvíli setkání.

Zacheův příběh je podobenstvím o tom, jak víra vzniká. V životě se setkáme s nejrůznějšími příběhy těchto zkušeností, některé nejsou úplně podle našich představ.

Také vznik Církve československé husitské je reálný příběh víry, součást dějin našeho národa i dějin spásy, tak jako příběh Zacheův.

J. Vogel připomněl také otce zakladatele, díky kterým naše církev vznikla, a to, že to byl čin odvážný – abrahamovský krok do neznáma, učiněný navzdory obrovským společenským a politickým tlakům, nejistotě i kritice z různých stran. (dr. Hromádka např. poukazoval na to, že pohnutky zakladatelů jsou příliš povrchní; jako odpověď vůči jeho výrokům vznikla brožurka Aloise Spisara). Došlo tak k jednomu z nejvýznamnějších duchovních počinů 20. století, vzniklo společenství, které pečovalo o duchovní životy téměř miliónu lidí.

To, co bychom měli církvi přát v den jejích 92. „narozenin“ je právě víra, obětavost, bohatost idejí, kterou měla na počátku. Aby se nebála velkých pokroků, změn a vizí. Aby přinášela duchovní obnovu do společnosti v příštích desetiletích. A vyjádřeno přáním pražského biskupa, aby byla hodnověrným nositelem Kristova světla a lesku.

Ses. farářka Eva Cudlínová upozornila, že jistě není náhoda, že zrod církve slavíme právě v neděli na křest Páně. Lze v tom vidět hlubokou symboliku: že nás Pán znovu obnovuje a vede, ukazuje nám cestu a dává šanci. A je třeba vzdát díky, že v chrámu sv. Mikuláše mohou dnes zaznívat slova, jako je pravda, láska, dobro, ale také obětování a odvaha.

Před vánočními svátky došlo ke smutné události úmrtí prvního českého prezidenta Václava Havla. Br. patriarcha, který se rovněž zúčastnil Havlova pohřbu, připomněl jeho památku na konci bohoslužby krátkým zamyšlením, jehož text uvádíme v tomto čísle našeho časopisu. Zazněla i modlitba s poděkováním za vzácnou osobnost a také státní hymna.

Klára Břeňová

Připomenutí památky Václava Havla

Rozloučení s bývalým prezidentem Václavem Havlem (5. 10. 1936 – 18. 12. 2011) – den před vánočními svátky roku 2011 bylo mimořádnou událostí, výrazem důstojné a spontánní úcty i uvědoměním si významu této osobnosti. Stává se, že bezprostřední živý zájem o důležitou osobnost a její stěžejní přínos se po určité době postupně vytrácí a překrývají jej jiné události a běžné záležitosti našeho každodenního života. Vědomí významu osobnosti Václava Havla v novodobých dějinách našeho státu v kontextu evropského a světového rozměru nás má vést k tomu, abychom se seznamovali s jeho myšlenkami hlouběji a vraceli se k nim častěji a trvaleji.

Mohlo by se zdát, že v naší společnosti již dávno byla překryta živá vzpomínka na radikální změny a atmosféru národní a lidské vzájemnosti v roce 1989. Od této doby nás dělí více než dvacet let. A přesto se v prosinci roku 2011 ukázalo, že tato historická vzpomínka není ještě ztracena a zapomenuta, nýbrž je v naší české společnosti a v hloubi nás přece jen ještě přítomna. Ani komplikovaný vývoj našeho soudobého demokratického státu ani obavy a nejistota z dopadů nepříznivé ekonomické reality nic nezměnily na významu pozoruhodných událostí roku 1989 spjatých s dlouhodobou aktivitou Václava Havla a s jím prezentovaným nenásilným způsobem politické přeměny. Ukázalo se, že Havlova osobnost dokázala znovu alespoň na chvíli náš národ vnitřně spojit a sjednotit navzdory rozdělením politickým a sociálním, která přítomný život naší společnosti charakterizují, ovlivňují a vedou tak k napětí.

Pro nás křesťany je významné, že Havlova osobnost odkazuje k hodnotám, které mají hlubší a trvalejší platnost. Jsou jimi láska, pravda, odpovědnost. Takové hodnoty byly v čase totality považovány za naivní. Ale i v současné době, kdy na nás doléhá tíže ekonomické a finanční krize a život je určován hodnotami peněz a okamžitou úspěšností, se mohou zdát jako naivní snění či filosofické abstraktní pojmy vzdálené konkrétnímu životu.

Občanské a lidské hodnoty zastávané a vnášené do české společnosti Václavem Havlem mají vztažnost k biblickým a křesťanským hodnotám. Láska – řecky agapé je ve svědectví Bible především Boží láskou. „V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život“ (1 J 4,9; srov. J 3,16; 1 J 4,10.16). A pravda je Boží pravda (Ž 25,5; Ř 1,25). Tyto hodnoty, nejsou-li naplňovány a uskutečňovány v konkrétním životě, se však mohou stát pouhými prázdnými slovy pronášenými z kazatelny v uzavřeném prostoru chrámu izolovaném od světa. Jejich hodnota se objevuje tehdy, když je za nimi konkrétní osobní nasazení a odpovědnost, kterou má člověk sám za sebe i za svět. „Člověk, přestávaje ručit sám za sebe a svůj život, ztrácí nutně sebevědomí a důstojnost svéprávné osobnosti“ (O lidskou identitu. Rozmluvy, Praha 1990, s. 351).

Václav Havel ve svém odkazu odkrývá duchovní dimenzi světa a ukazuje, že etické postoje jsou důležité pro smysluplný lidský život. „Možná to působí paradoxně, ale ukazuje se, že jedině mravní a duchovní orientace, založená na respektu k nějaké „mimosvětské“ autoritě – k řádu přírody či vesmíru, k mravnímu řádu a jeho nadosobnímu původu, k absolutnu – může vést k tomu, aby život na této zemi nezanikl jakousi “megasebevraždou“ a byl snesitelný, totiž měl lidskou dimenzi“ (Dálkový výslech. Melantrich, Praha 1990, cit s. 15). A apoštol Pavel tuto osobní odpovědnost každého člověka vyjádřil takto: „Každý z nás tedy sám za sebe vydá počet Bohu“ (Ř 14,12; srov. Ga 6,4-5).

S respektem a vděčností jsme připomínali a připomínáme našeho bývalého prezidenta Československa a České republiky Václava Havla také ve sborech Církve československé husitské. V modlitbě na něho myslíme i v chrámu sv. Mikuláše v Praze na Staroměstském náměstí – v místě, které navštívil v roce 1991, kdy se zúčastnil bohoslužby naší církve na svátek Mistra Jana Husa.

Leden L. P. 2012

Tomáš Butta, patriarcha

Liturgická konference. Myšlenky k úvaze

Zrod Církve československé husitské souvisí se slavením vánočních bohoslužeb r. 1919 v českém jazyce. Duch svatý naplnil srdce kněží i lidu rozhodností zformovat se v církevní společenství Kristovy lásky. To – po právním rozhodnutí 8. ledna 1920 – charakterizovala stavba nových sborů pro slavení bohoslužeb, výsluha svátostí a vespolný život náboženských obcí. Bohoslužba v rodném jazyce, ustavení Liturgie Karla Farského z klenotů liturgické tradice západní i východní, zavedení Agendy prvního patriarchy, sestavení Zpěvníku za hudební spolupráce protagonisty ceciliánské reformy církevního zpěvu Adolfa Cmírala, péče o misál, nové skladby pro varhany a pěvecké sbory, spojené s osobností Josefa Píchy a celkový důraz na zakoušení liturgického tajemství spojuje zrod církve s evropským liturgickým hnutím na konci 19. stol. V současnosti – s odstupem času – se stalo naší teologii zřejmé, že - vedle kořenů radikálního modernismu a reminiscence na husitství v dobovém svobodomyslném pochopení - vznik nové liturgické církve měl svůj podzemní pramen v touze po obnově eucharistické zbožnosti a prvokřesťanské sborovosti.

Liturgie Karla Farského - i ve své současné podobě jako Liturgie CČSH - nás svým původem váže k dějinám spásy a ke křesťanské tradici západní s východní inspirací. Svojí výsluhou nás řadí – jak zdůrazňoval Karel Farský - do skupiny liturgických církví. Liturgie Farského je, zejména svou trojiční koncepcí zpřítomnění živého Ježíše Krista, svébytným útvarem, který po stránce stavebnosti plně ctí biblickou liturgickou tradici. Pro ni je podstatné, že Kristus v lásce Boží ve společenství Ducha sv. v mystériu eucharistie vstupuje do společenství lidí jako Spasitel a Garant života věčného. Liturgie je darem Božím z ustanovení Ježíše Krista, jak mu rozuměla církev a zaznamenal Nový zákon. Její slavení je Vzkříšeným svěřeno církvi; ta je ve své dějinné existenci Boží i lidská. Proto je stavba Liturgie pro všechny naprosto závazná. Není strnulým textem, nýbrž její slavení je výrazem živé

Dokončení na str. 3

Ctnosti k člověku patří od antiky aneb Havlovo senzorium

Ctnosti, jak se většina z nás na vlastní kůži přesvědčila, jsou důležité v osobním životě i v tom občanském. Náš současný prezident, Václav Klaus, ve svém projevu na státní svátek 28. 10. 2011 hovoří o věcech podstatných. Když se zmiňuje o tradičních hodnotách, ví dobře, že k nim patří ctnosti, a proto je připomíná. Je si vědom toho, že bez nich se jako lidé neobejdeme. K danému tématu mají vždy co říci i spisovatelé. V předmluvě ke knize Oty Pavla napsal Arnošt Lustig, jedna z našich velkých literárních osobností: „Literatura je už po deset tisíc let nenahraditelným klíčem k duši a k povaze a ke sklonům člověka, drží stráž nad ctnostmi, bez nichž je člověk jen polidštěné zvíře.“ Ctnostmi a hodnotami se zabýval i náš první polistopadový prezident, Václav Havel, o němž v Lidových novinách napsali, že byl „mocnář ducha“, stejně jako prezident Osvoboditel, Tomáš G. Masaryk. A dodejme, že Václav Havel byl zase označován, jak jsme poslední dobou vícekrát slyšeli, jako prezident „Obroditel“. Měl ve svém senzoriu schopnost vnímat a pěstovat řadu ctností. Dovedl lidi spojovat, bojoval za druhé, za lidská práva, byl si vědom toho, že demokracie není bezbolestná. Zdůrazňoval takové univerzální hodnoty lidstva, jako je pravda a láska. Bez nich si vůbec těžko dovedeme představit něco autentického, ryzího, mířícího k podstatě života.

Václav Havel byl člověk smíru, velkorysosti. K jeho ctnostem patřila odvaha, odhodlanost, obětavost, byl laskavý a tolerantní, vlídný a ohleduplný. Naslouchal druhým, byl „advokátem utlačovaných“. Zaujal svou lidskostí, kreativitou, neschází mu smysl pro humor, byl schopen prožívat radost. Máme ho ve vzpomínce jako člověka vize a naděje. Víme, že tři základní křesťanské ctnosti jsou: víra, naděje a láska. On o nich svým způsobem věděl a byly zakotveny v jeho jednání, v jeho úctě ke slovu. Co se jevilo až jako plachost, byla u této osobnosti spíše pokora. Vedl nás vědomě k přesahu. Možná si to plněji uvědomujeme až po jeho odchodu na druhý břeh. Vnímal transcendentno, ale nebyl dogmatický, byl to svobodný duch. Ctil tajemství. Věroučně úzkoprsá a prkenná vyjádření mu šla proti srsti.

První polistopadový prezident zůstává naší inspirací, ukazatelem na cestě ke ctnosti, kterou bezpodmínečně potřebujeme v životě soukromém i občanském. On není modla, tou se rozhodně necítil být, není člověkem bezhříšným, ale je někým, kdo vzal životní cestu vážně a nechal nám tu inspirativní odkaz, který poukazuje k podstatě hledání.

Olga Nytrová

Z novozákonních výkladů
Vyznavačské příběhy 38

Povolání Natanaele J 1,43-51
Tomášovo vyznání J 20,24-29

Dokončení z minulého čísla

Dále, fíkovník byl listnatý a stinný a bylo zvykem sedět a meditovat pod střechou jeho větví. Bezpochyby to bylo právě to, co Natanael dělal.

Seděl pod fíkovníkem a modlil se za ten den, kdy Vyvolený Boží přijde. (Bylo to v době, kdy očekávání Mesiáše bylo v lidových vrstvách velmi aktuální, velmi živé.) Nepochybně meditoval o Božích zaslíbeních. A teď Ježíš nahlédl do samých hlubin jeho srdce.

Ani ho tak nepřekvapilo to, že ho Ježíš viděl pod fíkovým stromem: byl to spíš fakt, že Ježíš četl jeho nejniternější myšlenky. Natanael si řekl: „Zde je muž, který chápe moje sny; zde je člověk, který zná mé modlitby! Zde je ten, který nahlédl do mých nejdůvěrnějších a tajných tužeb, těch, které jsem se dokonce nikdy neodvážil vložit do slov! Zde je muž, který umí vyslovit nevýslovné vzdechy mé duše. To musí být ten zaslíbený Pomazaný Boží a nikdo jiný. Natanael se provždycky odevzdal Ježíši, který mu rozuměl, četl v jeho srdci a uspokojil je. Možná, že se Ježíš usmál. Citoval starý příběh o Jákobovi v Bételu, který spatřil žebřík vedoucí vzhůru do nebe (Gn 28,10-13). Bylo to, jako by Ježíš říkal: „Natanaeli, já mohu daleko víc než jen číst ve tvém srdci. Já mohu být pro tebe a pro všechny lidi cestou, ´žebříkem´, který vede do nebe.“ Je to prostřednictvím Ježíše jediného, že naše duše mohou stoupat do nebe. Tato pasáž před nás klade otázku: „Kdo to byl Natanael?“ Ve čtvrtém evangeliu je jedním z první skupiny učedníků. V ostatních třech evangeliích se vůbec nikdy neobjevuje. Naskýtá se několikeré vysvětlení:

1. Podle některých domněnek Natanael není vůbec reálná postava, ale ideální figura zastupující všechny opravdové Izraelity, kteří rozbili pouta národní pýchy a předsudků, a odevzdali se Ježíši Kristu.
2. Podobně se vyskytuje hypotéza, že Natanael zastupuje Pavla nebo milovaného učedníka. Pavel byl velkým příkladem Izraelity, který přijal Krista; milovaný učedník byl ideální učedník. Opět je tu domněnka, že Natanael je modelem pro ideál, že je určitým typem a ne osobou. Kdyby toto byla jediná zmínka o Natanaelovi, pak by to mohla být pravda. Ale Natanael se objevuje znovu v Janově evangeliu 21,2 (zázračný rybolov a Ježíš na břehu) a tam není nikterak představován jako ideál.
3. Také bývá ztotožňován s Matoušem, protože oba – Matouš i Natanael znamenají „dar Boží“. V té době měla většina lidí dvě jména – jedno jméno bylo řecké a to druhé židovské.
4. Ale existuje vysvětlení jednodušší. Natanael byl přiveden k Ježíšovi Filipem. Natanaelovo jméno není nikde zmiňováno v ostatních třech evangeliích; a ve čtvrtém evangeliu není nikdy zmiňováno jméno Bartolomějovo. V seznamu učedníků u Matouše 10,3 a u Marka 3,18 jsou Filip a Bartoloměj jmenováni vedle sebe, jako by bylo přirozené a bez diskusí ty dva spojovat. Bartoloměj je skutečně druhé jméno. Znamená syn Tolmaje nebo Ptolemaje. Bartoloměj a Natanael byl jeden a týž člověk – to odpovídá faktům.
5. Natanael opravdu představuje Izraelitu, jehož srdce bylo oproštěno od pýchy a předsudků, a jenž viděl v Ježíši toho, kdo uspokojuje tužby srdce čekajícího a hledajícího.

William Barclay: The Gospel of John, vol. 1, The Daily study Bible, 1. ed. 1955, revised ed. 1975, reprint 1977, 1979, 1982, The Saint Andrew Press Edinburgh

Tomášovo vyznání

(Janovo evangelium 20,24-29)

Jindřich Mánek: Setkání s Pánem, Blahoslav Praha 1954, kap. Tomáš

Jméno Tomáš bylo sotva pravým, původním jménem jednoho ze dvanácti. Tomáš znamená tolik, co naše „dvojče“ (čti J 11,16) a už stará syrská tradice říká, že Tomáš je vlastně Juda, Ježíšův bratr. Tam, kde Janovo evangelium nechá ptát se Judu, „ne však Iškariotského“, proč se chce Ježíš zjeviti učedníkům a ne světu (J 14,22), má jeden ze starých syrských překladů jméno Tomáš (tzv. sinajský překlad), a jiný jméno Judas Tomáš (tzv. curetonský překlad).

V apoštolských seznamech Nového zákona je Tomáš jen výjimečně mezi prvními šesti (tak Sk 1,13); jinak je uváděn na sedmém (Mt 10,3) či osmém místě (Mk 3,18; L 6,15).

Připravila Jiřina Kubíková

Pokračování příště

Z kazatelského plánu

Druhá neděle po Zjevení Páně

Ať se ti klaní celá země a zpívá ti žalmy, ať zpívá žalmy tvému jménu.

Žalm 66,4

První čtení: 1. Samuelova 3,3b–10.19

Tužby:
2. Abychom Božím slovům naslouchali a naplňovali je, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom se nebáli plně se odevzdat našemu Spasiteli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:
Vykupiteli náš, děkujeme ti za všechny dary, které nám dáváš. Dej, abychom tě lépe poznali, hlouběji milovali a den za dnem opravdověji následovali! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 1. Korintským 6,12–20
Evangelium: Jan 1,43–51
Verš k obětování: Žalm 63,1
Verš k požehnání: Žalm 20,6

Modlitba k požehnání:
Mocný Bože, děkujeme ti, že nás živíš svým slovem a chlebem života. Naplň nás i svým Duchem, abychom ve světě zářili světlem tvé slávy! Ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 14, 18, 35, 68, 174, 290, 294

Nad Písmem

Také v nás není lsti? Jan 1,43-51

„Uvidíš věci daleko větší,“ říká Ježíš Natanaelovi, když je tento ohromen jeho slovy: „Dříve, než tě Filip zavolal, viděl jsem tě pod fíkem.“ Uvidí věci daleko větší. Věci krásnější i hrozivější, jasnější i záhadnější. Nebo možná nejkrásnější a nejhrozivější, nejjasnější i nejzáhadnější.

A co my? Nás také Ježíš viděl pod fíkem, nebo spíše za volantem, u počítače, ve škole, na hřišti ještě dříve, než k nám dolehlo jeho slovo. A i nám je slíbeno vidět věci daleko větší. I nám platí to pozvání na cestu, která neslibuje ani klid ani jednoduchost, zato ale zaručuje pevné a jisté vedení.

To ale pouze v tom případě, že se budeme chtít nechat vést. Ona ta cesta může vést místy, kam bychom nikdy nevkročili, kam se nám vysloveně nechce. Asi jsme zvědaví na věci krásné a jasné, někdo i na věci záhadné a nevysvětlitelné, ale málokdo chce vidět i ty věci nepříjemné. Když nás Ježíš osloví tak přímo, jako když povolával své apoštoly nebo když Hospodin volal Samuela, je těžko odmítnout. Ale jak snadno se pak z té cesty utíká a jak těžké jsou návraty na ni. Jsme z ní sváděni okolním světem i sebou samými. Svými okolními zájmy a „nutnými“ potřebami, svou nedokonalostí, kterou je každý z nás vybaven hojně, někdy nás brzdí přízraky minulosti i strach z budoucnosti.

Je to nedostatek důvěry v sebe i nedostatek důvěry v Ježíše. Tato nedůvěra byla z počátku i v Natanaelovi, když se podivoval, co může z Nazareta vzejít dobrého. I přes tento předsudek ho Ježíš označuje za pravého Izraelitu, v němž není lsti. Dalo by se i o nás říct, že jsme praví křesťané, v nichž není lsti? Záměrně se ani nebudu pokoušet o odpověď, snad jen u sebe se pokusím učinit nějaký závěr. Jen sám pro sebe. Zkuste to taky. A až to uděláme, ať se nás nezmocní ani pýcha (pokud zjistíme, že jsme aspoň trochu takoví) ani deprese (když to dopadne jinak), ale v obou případech ať je v nás radost. Radost z toho, že smíme být takoví, jací jsme, anebo (a vlastně zároveň) že máme možnost se sebou něco dělat a že ta snaha nebude marná, protože vše se děje z Boží vůle a s jeho pomocí.

Omlouvám se za to všeobecné zamyšlení, které se tématu tohoto týdne snad jen trochu dotýká. Chtěl jsem jen říct (nebo spíš zopakovat, protože to slýcháme často, ale bojím se, že ne dost často), abychom byli jako Natanael a ostatní apoštolové. Vždyť to nebyli ani zdaleka nejlepší, ani nejvýznačnější lidé své doby. Ale s Boží pomocí dokázali velké věci.

A my bychom měli věřit, že když si nás Ježíš zavolal, že mu za to stojíme i se svými chybami a slabostmi, a že když nás povede po své cestě a my se jím vést necháme, tak pro nás žádné nástrahy nejsou nepřekonatelnou překážkou.

Vladislav Pek

Náš nebeský Stvořiteli,
dej nám pevnou víru v tebe,
poskytuj nám svou ochranu
na našich životních cestách
a dej nám poznat,
že když jsi s námi ty,
nehrozí nám
žádné nebezpečí.
Amen.

Před 10 lety zemřel Milan Matyáš

Rada starších, diecézní a ústřední rada, církevní zastupitelstvo a sněm, farář, biskup, patriarcha, prostě všichni v církvi bez rozdílu jsou podřízenými Božího Slova, Ježíše Krista! Nu a tak už to je, že podřízení musí poslouchat nadřízeného.

Milan Matyáš: Dopisy bratrovi

Přátelé, kterých měl Milan v církvi desítky, by ani nemuseli číst podpis, aby poznali autora tohoto výroku. Mnozí z nich se seznámili s naší církví právě z knížečky "Dopisy bratrovi" a z "mírových" seminářů, které se léta konaly v Železné Rudě a které Milan pod tímto názvem (protože to za "totáče" jinak nešlo) organizoval.

Pro ty, co ho neznali, pár životopisných dat: Narodil se v roce 1933 v Košicích a v roce 1938 se musel s rodiči odstěhovat do Brna. Studoval na reálném gymnáziu a na Husově bohoslovecké fakultě, kterou ukončil v roce 1956. Týž rok v říjnu přijal svátost svěcení kněžstva v Chrámu Spasitele v Brně-Židenicích. Naší církvi sloužil jako duchovní v Nové Pace, v Českých Budějovicích, v Týně nad Vltavou, v Rudolfově... ale také na fakultě jako spolupracovník katedry sociální teologie a systematické teologie. Mnozí si ho budou pamatovat z řady článků, které uveřejnil v Českém zápase nebo v Pošumavském hlasateli, kde měl pod pseudonymem Asan vlastní pravidelnou rubriku. Jiní možná četli některou z jeho knížek (Naplnit Duchem Kristovým, 1980; Dopisy bratrovi, 1982; Seznamujeme se s Církví československou husitskou, 1994; Poselství husitských katechismů, 1994; Ekumenické sněmy prvního tisíciletí, 1997; Křesťanská víra v dějinách, 1997 a další).

Setkala jsem se s ním po delší době 18. listopadu 1989, kdy mi donesl do redakce deníku Lidová demokracie jako úplně první člověk protest naší církve proti zásahu policie na Národní třídě v Praze. (Teprve za několik dní se k protestům přidali další lidé.) Krátce na to byl jmenován přednostou naukového odboru ústřední rady, kde neúnavně připravoval semináře pro členy rad starších, pro mládež, pro starší věk... Semináře se většinou konaly v Železné Rudě a ti, kteří se aspoň jednou zúčastnili, určitě nezapomenou na perfektně připravený program a na krásné společenství, které Milan dokázal vytvořit. Přátelství, která tam vznikala, obvykle přetrvávají až do smrti. Materiály, se kterými se pracovalo a které Milan pečlivě připravil, mám schované dodnes. Za dva týdny, které seminář obvykle trval, si člověk mohl prodiskutovat i promyslet mnoho otázek, které o církvi měl. A co bylo podstatné - každý účastník poznal mnoho bratří a sester z jiných náboženských obcí z celé církve, vyslechl jejich starosti a radosti, inspiroval se. Právě to dnes v církvi velice chybí a je velká škoda, že Milana nedokázal nikdo nahradit.

Když si člověk představí, co práce stihl v naukovém odboru vykonat (příprava kazatelských plánů, řada publikací a článků, organizace seminářů, kurzů, přednášek...), je s podivem, že se ještě dokázal angažovat i na veřejnosti. Založil Společnost Jana Jesenia, jejímž úkolem bylo pomoci zachovat reformační tradici. Společnost byla ekumenická a jedním jejím cílem (a Milanovým snem) bylo postavení pomníku husitského krále Jiřího z Poděbrad na některém místě v Praze. Kromě toho Milan při Společnosti založil edici drobných tisků, které sám sepisoval, tiskl i rozesílal členům.

Jeho osobnost možná nejlépe přiblíží úryvek ze svědectví Karla Filipa: "Pomáhal nám objevovat nové světy... Když pak už byl od nás vzdálen, teprve jsme se rozpomínali na to, co se nám snažil předat. Několik z nás pod jeho vlivem a díky jeho svědectví o Kristu změnilo úplně směr svých životů. Myslím, že bych bez jeho vedení těžko zatoužil po sociální práci v církvi a asi by mě nenapadlo zakládat nějaký Nazaret."

Už v době působení v úřadu ústřední rady byl Milan Matyáš vážně nemocen, i když si to možná ani on sám nedokázal připustit. Odešel nejdřív do Plzně, kde si chtěl užívat zaslouženého důchodu, ale dlouho to nevydržel. Naše církev mu byla vším. Odešel proto do náboženské obce Kralovice, kde se ještě snažil ze všech sil pomáhat. Duch byl stále silný, ale tělo ho zradilo. Své pozemské dny dožil v hospicu u svatého Josefa v Plzni, odkud si ho jako věrného služebníka Pán k sobě povolal 21. ledna 2002.

Helena Noemi Bastlová

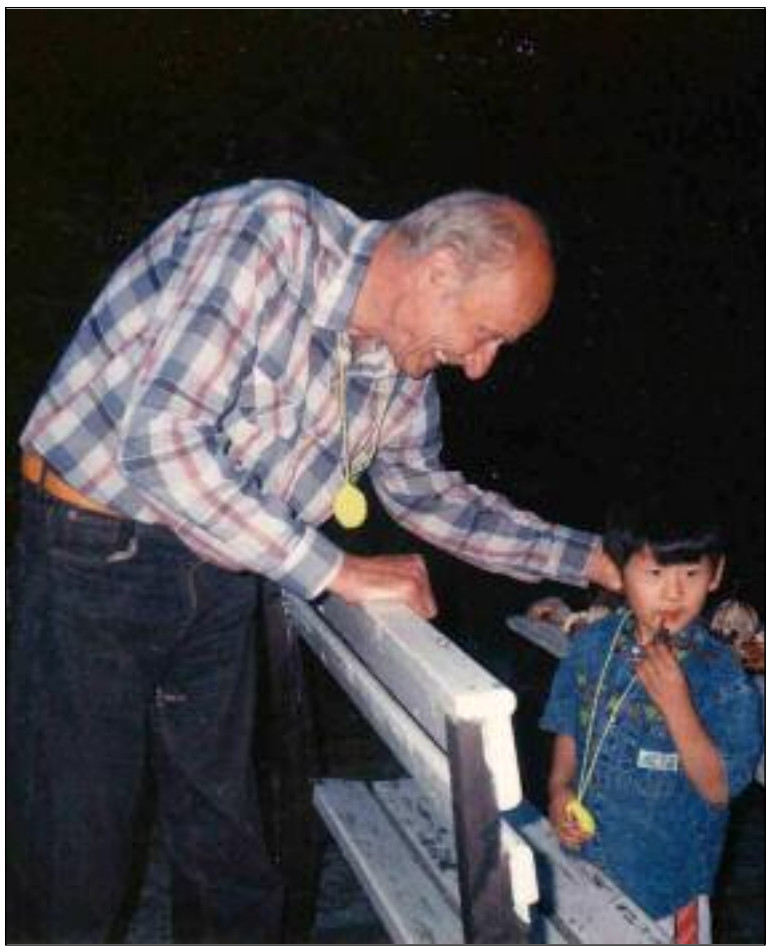

Liturgická konference...

Dokončení ze str. 1

zbožnosti místní obce, což se jeví ve volných textech. Liturgii slouží kněz z pověření Kristova, jehož zprostředkováním je řádné svěcení, udělené podle řádů církve, které kněz přijme ve víře z Ducha sv. Proto je kněz doslovně služebníkem Ježíše Krista. Liturgická služba pro něho nesmí být prostředkem seberealizace Já. Pravým knězem je ten, jehož Já nalezlo svoji totožnost v jednotě s Ježíšem Kristem jako obrazem neviditelného Boha. To je základně důležité v současné době subjektivismu a individualismu, jenž se ve své vyhraněné, extrémní podobě láme sám v sobě a volá po naplnění ve vztahu já - ty.

Načrtnuté myšlenky mohou usměrňovat úvahy, spojené liturgickou konferencí, jež bude uskutečněna v Praze 17. ledna 2012.

Zdeněk Kučera

Ohlédnutí za koncertem Dua Bohemia Berlin v Roztokách

Třicetiletá tradice koncertů v Husově sboru v Roztokách u Prahy byla první adventní neděli 27. listopadu 2011 obohacena o vystoupení Dua Bohemia Berlin. Umělci - Marta Vávrová, soprán a Petr Vašíček, klavír - s úspěchem koncertují v různých státech Evropy, v Jižní Americe, v USA, kde nedávno vystupovali v místech pobytu Antonína Dvořáka. Jejich širokému obzoru odpovídal i pořad v Husově sboru. Ten lze charakterizovat jako „Křesťanské Vánoce v čase globalizace".

Zazněl cyklus „Argentinské Vánoce - Navidad Nuestra" – Ariela Ramireza, dvě španělské vánoční písně Joaquina Rodriga, z německé duchovní hudby „Jesus bleibet meine Freude" z kantáty BWV 147 Johanna Sebastiana Bacha a z české tvorby Adventní zpěvy Adama Michny z Otradovic a všechny Biblické písně op. 99 Antonína Dvořáka.

Program byl jedinečný svojí rozmanitostí. Jeho těžiště představoval světově proslulý, v r. 1894 v New Yorku vzniklý Dvořákův cyklus, náležící k nejkrásnější písňové tvorbě vůbec. V Biblických písních, jež kladou nejvyšší nároky na interpretační pochopení a zralost, ukázala se mistrovská souhra uměleckého dua v plném jasu. Ovace potleskem byly poděkováním za krásu skladby i její vrcholné provedení.

Jakkoli předvedené skladby zachycují národní charakter hudby, spojuje je univerzalita Boží lásky k člověku, zjevená v betlémském Jezulátku. Jejím odpovídajícím výrazem je pokoj mezi lidmi dobré vůle.Vánoční poselství, tlumočené zpěvem a hudbou z Husova sboru, je aktuální v naší neklidné době.

Jarmila Kučerová

Odchází dnes náš národ od Boha?

V nedávné době jsem měl příležitost vidět výsledky sčítání lidu 2011. Tedy přesněji výsledky z tohoto sčítání, jak se lidé hlásí k víře a k jednotlivým církvím. Všechny velké, tzv. lidové církve zaznamenaly od posledního sčítání v roce 2001 pokles okolo 60 %, což je číslo tak trochu alarmující. Z těchto výsledků můžeme pozorovat, jaký je stav naší společnosti. Mohli bychom říci, že církve ztrácejí na síle a mnozí lidé odchází od víry. Nejsem zcela přesvědčen o tom, že lidé odchází od víry jako takové, ale svou víru nesdílí v církevních institucích. V tomto ohledu je třeba také hledat vinu u těchto institucí, neboť se často snaží řešit více vlastní problémy, než aby se snažily přiblížit lidem.

Na druhou stranu také statistický pokles okolo ukazuje, že pro náboženství a Boha není v naší společnosti místo. Je to proces, který byl odstartován již dávno. Dle názorů mnohých tento stav zapříčinil již minulý režim, který se snažil vymýtit náboženství a církev tlačit do ústraní. Dle mého názoru je však startovní čára procesu odklonu žití víry v instituci církve mnohem starší a jeho kořeny v době „pobělohorské".

Z historie víme, že Češi nebyli nikdy zcela sjednoceni s Římskokatolickou církví, neboť jim byla bližší církev východního obřadu. Po vyhnání žáků sv. Cyrila a Metoděje latiníky, kdy odchází tehdejší duchovní elita národa, a po likvidaci slovanské liturgie na Moravě a později v Čechách v Sázavském klášteře, zůstávali na našem území v lesích poustevníci. Latinská církev sice všemožně potlačovala církev slovanskou, ale přesto ji nedokázala vykořenit z lidských srdcí a z národní vzpomínky. Po lesích přebývající cyrilometodějci známí jakožto tzv. "černorizci" udržovali v národě povědomí o "jiném křesťanství", které kdysi v našich zemích rozkvétalo a přetrvávalo dále jakožto "slunné dědictví otců". Jak jinak vysvětlit "požadavek kalicha", který měli lidé v době husitské?

Ostatně svědectví vydává i Karel IV., když si v dopise papeži stěžuje, že české lesy jsou plné "schizmatiků", kteří odmítají naslouchat Písmu v latině a nedají se žádnou silou pokořit, a pro které žádá povolit zřízení slovanských klášterů a přijímání z kalicha, aby je tímto způsobem dostal pod kontrolu státu. Tak byl zřízen slovanský klášter v Praze-Emauzích. Lidé tehdy již museli realizovat svou víru mimo oficiální strukturu církve.

Po husitských válkách v době před bitvou na Bílé hoře byla Římskokatolická církev v menšině a většina obyvatel se hlásila k církvi utrakvistické.

Po bitvě na Bílé hoře roku 1620 dochází opět k násilné rekatolizaci, opět jsou vyhnáni vůdci a duchovní a intelektuální elita národa a ti, co nechtějí, nebo se bojí odejít do exilu, musí realizovat svou víru mimo oficiální církev, nebo se musí přizpůsobit. Tento stav trval až do roku 1781, kdy byl Josefem II. vydán Toleranční patent. Toleranční patent sice nezrovnoprávnil církve, ale dovolil v ústraní alespoň kalvínské a lutherské vyznání, nikoliv však utrakvistickou církev či Jednotu bratrskou a přinášel i další těžkosti nekatolíkům. Římskokatolický kněz byl zároveň státním úředníkem Rakousko-Uherské monarchie a vykonával některé správní, administrativní a dozorující úkony.

Krátkým obdobím svobody byl pak vznik Československé republiky 1918, kdy svobodně začaly vznikat a na našem území i působit nové církve. Tato éra končí příchodem německé okupace a pak rokem 1948, kdy již církve a víra svou svobodu nezískaly, ale naopak byly tlačeny někam na okraj společnosti. V letech 1938, 1948, 1968 pak opět odchází do emigrace duchovní a intelektuální vůdci národa a lidé musí opět realizovat svou víru skrytě mimo oficiální strukturu církve.

Na počátku 90. let minulého století opět církve získaly svou svobodu a mohly volně působit. Dle sčítání lidu roku 1991 se k církvím přihlásilo cca 4,5 mil. osob. Místo toho, aby církve nově začaly pracovat, uzavřely se do řešení svých vnitřních problémů, hledání vnitřního nepřítele a snahy získat zpět majetek.

Na základě výše uvedených historických událostí vidíme, že víra lidí v našem národě byla dlouhodobě utlačována. Což je důvodem, že lidé, jak často slýchám, „věří po svém".

V dnešní době prožíváme však období, kdy víru můžeme vyznávat a prožívat svobodně. Zároveň prožíváme jako společnost absenci autorit, morálních hodnot a etiky, což je způsobeno právě absencí víry ve společnosti. Média již dnes nejsou obrazem veřejného mínění, ale veřejné mínění tvoří, vedou člověka k nezdravému individualismu, kdy člověk se stává sám pro sebe centrálním tématem, sám pro sebe bohem a životní štěstí a úspěšnost se poměřuje množstvím majetku.

Díky minulým historickým událostem i pochybením církve se víra dostala na okraj společnosti a postupně vyvanula. Víra se vytratila z pracovišť, škol, dokonce i z rodin. Nenechme si víru vzít z našich srdcí, neboť víra, Bůh, je to jediné, co zůstává, když nás všichni opustí a vše selže.

Rostislav Kotrč

Zprávy

Smutná zpráva

Sestra farářka Libuše Skořepová, která naší církvi sloužila v náboženských obcích Chýnov, Malšice a Pacov, zemřela 30. prosince 2011. Církev se s ní rozloučila 7. ledna ve Sboru Božích bojovníků v Táboře.

(red)

Nabídka bytu

Náboženská obec Peruc nabízí věřícímu člověku k pronájmu byt sborovníka (35m^2 - obývací pokoj, kuchyň, WC-koupelna, společná chodba, zahrada, kolny ad.). Vybavení: kuchyňská linka, digestoř, sporák se sklokeramickou deskou, lednice s mrazákem, možnost připojení telefonu a internetu, ústřední topení na plyn.

V obci zdravotní středisko, zastávka BUS, ČD, obchody. Nájemné činí 3000 Kč/měsíc s možností slevy 1000 Kč za práci sborovníka, tzn. za 2000 Kč.

Případní zájemci mohou psát na adresu: Náboženská obec Peruc, V Edenu 258, 43907 Peruc
či na e-mail: peruc.ccsh@seznam.cz

Přednášky u Mikuláše

NO Praha 1-Staré Město zve na cyklus přednášek Akademie u Mikuláše. První přednáška se koná 14. ledna ve 14 hodin. Přednášet bude PhDr. Jiřina Šiklová, CSc. na téma: Generace mezi sebou. Další informace naleznete na www.svmikulas.cz. Srdečně zveme na zajímavé povídání.

Eva Cudlínová

Náboženskou obec v Zábřehu navštívil ve čtvrtek 29. prosince 2011 hejtman Olomouckého kraje ing. Martin Tesařík, aby za přítomnosti zástupců náboženské obce, města a médií slavnostně předal šek na 130 000 Kč, které kraj uvolnil na dofinancování generální opravy varhan. Završila se tak téměř sedmiletá snaha členů náboženské obce o znovuzprovoznění varhan, které byly více než 30 let nefunkční. Po celou dobu byly prostředky získávány převážně z drobných darů členů náboženské obce a darů z veřejného a podnikatelského sektoru. Oprava tak probíhala po jednotlivých částech, přičemž ta zásadní proběhne v roce 2012 a na jejím financování se z velké části bude podílet právě Olomoucký kraj.

Za zmínku stojí rovněž okolnosti, které souvisejí s příspěvkem kraje a které jsou v mnohém zajímavé a ojedinělé. V létě roku 2011 byla natočena a posléze odvysílána v Českém rozhlase reportáž o životních osudech sestry Soni Jelínkové. Ta je dlouholetou varhanicí v našem sboru a rovněž i hnacím motorem celé rekonstrukce varhan, což v reportáži samozřejmě zaznělo spolu s nadějí, že přes řadu obtíží bude oprava nakonec dokončena. Reportáž cestou z jednání vyslechl i hejtman Olomouckého kraje ing. Martin Tesařík a inicioval jednání mezi náboženskou obcí, městem Zábřeh a Olomouckým krajem, jehož výsledkem bylo zajištění společného dofinancování opravy. V roce 2012 je tedy naplánována závěrečná etapa opravy a na podzim pak slavnost znovuuvedení varhan do provozu.

Rada starších

Pro děti a mládež

Setkání s Natanaelem

Doplňte slova podle počtu písmen (zleva doprava a shora dolů) a z tmavých políček tajenky se dozvíte, jak Ježíš Natanaela nazval (J 1,43-51).

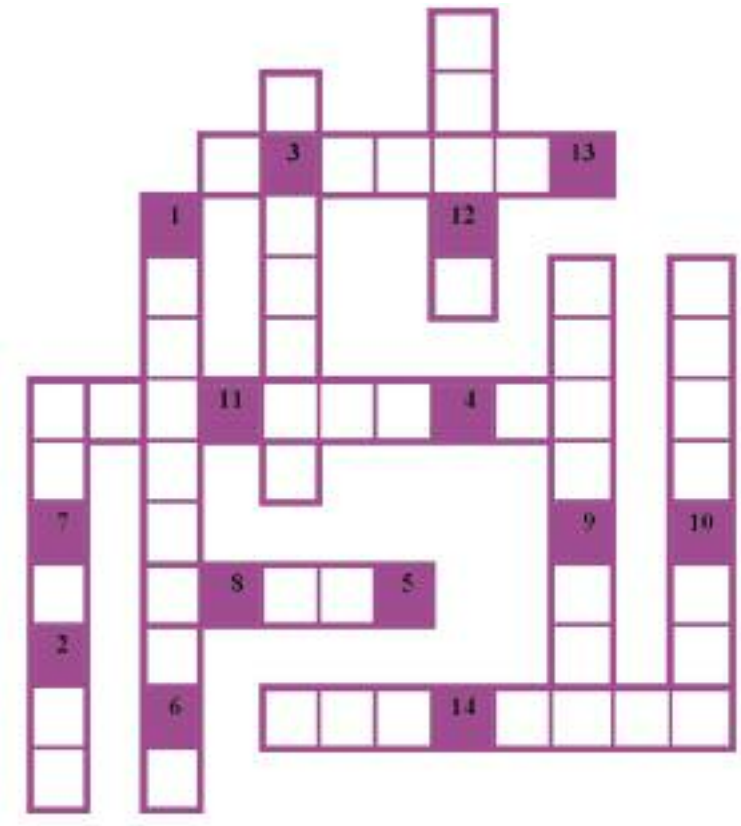

10 písmen: následovat, přesvědčit
8 písmen: Betsaida, Natanael, vyhledal
7 písmen: Galilea, Nazaret, zavolat
5 písmen: druhý, Filip

(Řešení z minulého čísla: Milovaný Syn)

Jana Krajčiříková

Etika v podnikání

Zveme na přednášku Jána Košturiaka o etickém přístupu v podnikání. 21. ledna v 8.30 h, Brno, Lipová 26 - Ubytovací a vzdělávací středisko naší církve.

Prof. Ján Košturiak je prezident a spoluzakladatel společnosti Fraunhofer IPA Slovakia. Pracuje jako konzultant pro průmyslové podniky, např. Volkswagen, Sauer Danfoss, Leoni a Siemens. Přednáší na UTB Tomáše Bati, Fakulte výrobných technológií Prešov a dalších institucích.

Úvodní pobožností poslouží bratr farář Mgr. Juraj Jordán Dovala.

(sk)

Přednáška v Jihlavě

Klub pro volný čas Zacheus, Komenského 20, Jihlava, zve 17. ledna od 18 hodin na přednášku MUDr. J. Havla Zamyšlení nad stářím.

František Tichý

Divadlo Mana

Divadlo MANA a náboženská obec Praha-Vršovice zvou na představení pro děti "Šípková Růženka", které se uskuteční v neděli 22. ledna v 17 h. Klasická pohádka o Šípkové Růžence, králi, královně a sudičkách dobrých, až na tu jednu, uraženou, nepřející... Ale vše nakonec dobře dopadne. Hrají půl metru veliké loutky, přes metr sedmdesát vysocí herci a to vše v kulisách opravdového hradu!

(red)

Bohoslužby na Zderaze

Ve Sboru knížete Václava na Zderaze, Resslova 6, Praha 2, se 15. ledna opět sejdeme v 19 hodin k večerní bohoslužbě. Slouží Mgr. Marika Paulíková. 22. ledna zde bude sloužit ThDr. Jiří Beneš a Mgr. Emanuela Blažková.

(red)

Z ekumeny

V pravoslavné církvi vyhlásili rok svatého Rostislava

Velkomoravský kníže Rostislav je neprávem opomíjenou postavou našich dějin. Tak to alespoň vidí představitelé české a slovenské pravoslavné církve. Vyhlásili proto rok svatého Rostislava, který má být přípravou na oslavy svatých Cyrila a Metoděje v roce 2013.

Kníže Rostislav byl jedním ze dvou nejvýznamnějších velkomoravských panovníků, jehož význam spočívá podle historiků ve dvou ohledech: prosadil politickou nezávislost Velké Moravy na Východofrancké říši a dosáhl zřízení samostatné církevní provincie. Součástí těchto snah bylo i vyžádání misionářů, kteří by zajistili prohloubení křesťanské víry na Velké Moravě a vyškolili dostatečný počet domácích kněží. Když Rostislav se svou žádostí neuspěl v Římě, obrátil se k byzantskému císaři Michalu III., který mu poslal Cyrila a Metoděje. V roce 2013 uplyne od této události 1150 let.

Srovnávat význam knížete Rostislava s významem obou věrozvěstů ovšem není úplně na místě, domnívá se historik Vladimír Vavřínek. „Oni tento politický úkol spojili s kulturní myšlenkou, s vytvořením slovanského písemnictví. To byl v té době počin naprosto ojedinělý, ba přímo převratný."

Pravoslavná církev v Českých zemích a na Slovensku prohlásila knížete Rostislava roku 1994 za svatého. Vycházela přitom z myšlenky, že vladaři, kteří předali svým národům křesťanskou víru, bývali dříve za svaté pokládáni automaticky. O Rostislavově životě však nevíme téměř nic a jeho snaha po dosažení církevní nezávislosti byla čistě politickým aktem, tvrdí Vladimír Vavřínek. „Jak vládl, jaký byl jeho charakter, o tom máme spíše ta negativní hodnocení z francké strany, protože nebyl jen ochotným a poslušným vazalem říše. Jeho synovec ho pak ale zradil a vydal Frankům. Ti ho soudili pro porušení slibu, že s nimi nebude válčit. Byl pak oslepen a jeho stopa mizí někde v bavorském klášteře. Ale že by byl mučedník pro víru, to naprosto ne."

Také z toho důvodu Římskokatolická církev Rostislava za svatého nepokládá. Oslavy cyrilometodějského jubilea v roce 2013 by ovšem tyto rozdílné pohledy ovlivnit neměly. Cyril a Metoděj jsou pro římské katolíky i pravoslavné symbolem ještě nerozděleného křesťanství. Během oslav se proto plánuje i slavnostní setkání nejvyšších představitelů obou církví.

Křesťan dnes

Anglikánská farnost v kanadském Calgary přešla k Římskokatolické církvi

Anglikánská farnost sv. Jana Křtitele v kanadském Calgary přijala na Vánoce římskokatolickou víru. Počínaje vánoční vigilií jsou bohoslužby ve farním kostele celebrovány podle římskokatolického misálu se zachováním některých anglikánských tradic.

V Kanadě nebyl dosud zřízen personální ordinariát. Farnost proto potřebovala zvláštní dovolení papežského delegáta, arcibiskupa Thomase Collinse, na jehož základě mohla předběhnout ustanovení oficiální struktury. Liturgii prozatím slouží k tomu určený diecézní kněz. Bývalí pastoři, farář a kaplan, se nyní připravují na přijetí římskokatolického svěcení.

Farnost sv. Jana Křtitele v Calgary se rozhodla pro hromadný přestup už před rokem, a to téměř jednomyslně. V anglikánském společenství zůstali jen dva někdejší farníci. Noví římští katolíci budou po příštích pět let svůj kostel a přilehlé budovy pronajímat od anglikánské diecéze. Po skončení tohoto období dostanou přednostní právo k jejich odkoupení.

RaVat

Řekové zatkli jednu z předních osobností pravoslavného mnišského státu na hoře Athos

Řecká vláda zatkla jednu z předních osobností pravoslavného mnišského státu na hoře Athos, jež je srdcem byzantského pravoslaví a má v rámci Řecka územní autonomii. Igumen Efrem čili představený z Velké lávry kláštera Vatopedi byl zatčen řeckou policií pro podezření z nedovolené obchodní transakce s pozemky, čímž mělo Řecko utrpět finanční škodu. Od 27. prosince je igumen v řeckém vězení navzdory svému pokročilému věku a chatrnému zdraví.

Metropolita Ruské pravoslavné církve, Hilarion Alfjejev, jenž je zástupcem moskevského patriarchátu pro vnější styky, řekl v této souvislosti agentuře Interfax, že „igumen Efrem je pro celý svět významnou a respektovanou osobností a jeho obdivuhodná mnišská horlivost je všeobecně uznávána. Jeho uvěznění, domnívá se metropolita, proto nemůže být ničím jiným než projevem nevraživosti vůči mnichům z hory Athos a vůči celé pravoslavné církvi."

I moskevský patriarcha Kirill zaslal poselství prezidentovi Řecka, Karolosovi Papouliasovi, aby vyjádřil politování „milionů věřících Ruska, Běloruska, Ukrajiny, Moldávie a dalších zemí" nad zprávou o uvěznění tak významné postavy mnišského života právě ve dnech, kdy Řecká pravoslavná církev slaví Narození Páně, a zároveň požádal o jeho okamžité propuštění.

RaVat

Roční předplatné na rok 2012 činí 416 Kč.
Číslo účtu: 43-3856220207/0100

Český zápas

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6

Šéfredaktorka: Dr. Helena Bastlová, redakce: Mgr. Jana Krajčiříková, dr. Klára Břeňová, Mgr. Ervín Kukuczka, Petra Štěpánová, tel.: 220398107, mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Tisk: Grafotechna, Distribuce: A.L.L. production s.r.o., F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9